

2 मुख्यमन्त्री प्रतिज्ञां पालितवान्,
राज्यसर्वकारः पाङ्गीक्षेत्रे
प्राकृतिकरूपेण उत्पादितयवानां
क्रयणं करिष्यति

3 लोकतन्त्रे शैक्षिकनिर्णयेषु
शिक्षकसङ्घटनानाम्
अभिभावकानां च कियत् सहमतिः
भवति ? - डॉ. अमनदीप शर्मा

4 बालकानां मुखेषु स्मितहास्यम् आनेतुम्
आरब्धानां कटकमण्डलस्य ३४८
शिशुवाटिका विद्यालयेषु अद्यापि
परिचारिकाणां नियुक्तिः न प्राप्ता

सुभाषितम्

क्रोधाद्भवति सम्मोहः,
सम्मोहात्स्मृतिविभ्रमः।
स्मृतिभ्रंशाद्बुद्धिनाशो,
बुद्धिनाशात्प्रणश्यति।।

अर्थात्- क्रोध से मनुष्य को मोह हो जाता है अर्थात् वह मूढ़ हो जाता है जिससे स्मृति भ्रमित हो जाती है। स्मृति-भ्रम हो जाने से मनुष्य की बुद्धि नष्ट हो जाती है और बुद्धि का नाश हो जाने पर मनुष्य स्वयं अपना ही का नाश कर बैठता है।

प्रतिदिन नवीनतम
हिमसंस्कृतवार्ता:
दैनिकवार्तापत्रं प्राप्यर्थं
7876636263
Whatsapp संख्या मध्ये
नमो नमः लिखन्तु

To get the latest
himsanskritvartah

Daily Sanskrit Newspaper
every day, write Hello on
7876636263 Whatsapp

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ता:
दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-
अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः
पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.

पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

IIT भुवनेश्वरे प्रायः ₹5
कोटिरूप्यकाणां व्ययेन नमो
अर्धचालकप्रयोगशाला
स्थापिता भविष्यति

IIT भुवनेश्वरे प्रायः ₹5
कोटिरूप्यकाणां व्ययेन नमो
अर्धचालकप्रयोगशाला स्थापिता
भविष्यति। इलेक्ट्रॉनिक्स तथा सूचना
प्रौद्योगिकी मन्त्री अश्विनी वैष्णव
इत्यनेन परियोजनायाः अनुमोदनं
कृतम्। प्रयोगशाला
अर्धचालकप्रशिक्षणस्य, प्रारूपस्य,
निर्माणस्य च कृते आवश्यकानि
उपकरणानि, तन्त्रांशं च प्रदास्यति।
मन्त्रालयस्य निर्देशानुसारं
प्रयोगशालायां युवानां कृते
उद्योगसम्बद्धं कौशलप्रशिक्षणं
प्रदास्यते।

पश्चिमबङ्गः- दार्जिलिंगनगरे प्रचण्डवृष्ट्या भूस्खलनेन च २०तः अधिकाः जनाः मृताः

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ. नरेन्द्रराणा
सिरमौरः। पश्चिमबङ्गस्य दार्जिलिंगनगरे
अविरामवृष्ट्या भूस्खलनेन च २० तः
अधिकाः जनाः मृताः। प्राप्तवार्तानुसारं
मिरिक, कुर्सेओङ्ग, रंगभाङ्ग, पुलबजारः च
सर्वाधिकं प्रभाविताः अभवन्।
कालिम्पोङ्ग-पर्वतमण्डले अन्येषु क्षेत्रेषु
वर्षा भूस्खलनेन च बहु क्षतिः अभवत्।
तीस्तानद्याः प्रकोपः अस्ति, अनेकेषु
स्थानेषु राष्ट्रियराजमार्गे जलप्लावनेन
वाहनानां यातायातस्य बाधा अभवत्।
सिलिगुरीं सम्बद्धे राष्ट्रियराजमार्गः-१०
अनेकस्थानेषु यातायातः स्थगितम् अस्ति।
मिरिक-नगरे त्रयोदशजनाः मृताः,
चत्वारः घातिताः उत्तरबङ्ग-चिकित्सा-

महाविद्यालये, चिकित्सालये च प्रवेशिताः
सन्ति।
दार्जिलिंगस्य सुखिया पोखरीक्षेत्रे षट् जनाः
मृताः, एकः अपि अदृश्यः अस्ति।
बिजनबारीनगरे एकस्य मृत्योः सूचना
प्राप्ता अस्ति। सिलिगुरी-मिरिक-नगरयोः
संयोजनं कुर्वन् दुधिया-सेतुः पतितः
अस्ति, येन दार्जिलिंग, कुर्सेओङ्ग, मिरिक,
कालिम्पोङ्ग, सिक्किम-नगरयोः मध्ये
यातायातस्य बाधा अभवत्।
जिलाप्रशासनानि स्थानीयानि च निकायानि
राहत-उद्धार-कार्यक्रमेषु संलग्नाः सन्ति।
लोकसभा सांसद राजू बिष्ट, राज्यसभा
सांसद हर्षवर्धन श्रृंगला च पीडितानां
सहायतां कर्तुं सर्वप्रयत्नाः कुर्वन्ति।

दार्जिलिंगसेतुदुर्घटने राष्ट्रपतिः, उपराष्ट्रपतिः, प्रधानमन्त्री च शोकं प्रकटितवन्तः

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ. नरेन्द्रराणा
सिरमौरः। राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मूः
उपराष्ट्रपतिः सी.पी. राधाकृष्णन,
प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी च पश्चिमबङ्गस्य
दार्जिलिंगनगरे सेतुदुर्घटने जनानां
प्राणहानिविषये दुःखं प्रकटितवन्तः।
घातिताणां शीघ्रं स्वस्थतां च कामनाम्
अकुर्वन्। राष्ट्रपतिः मुर्मूः
सामाजिकमाध्यमेषु अवदत् यत्
दार्जिलिंगनगरे अत्यधिकवृष्ट्या भूस्खलनेन
च प्राणहानिः दुःखदः अस्ति। सा
शोकग्रस्तपरिवारेभ्यः शोकं प्रकटितवती।
उपराष्ट्रपति राधाकृष्णन अपि गहनं दुःखं
प्रकटितवान्, घातिताणां शीघ्रं स्वस्थतां च
कामनाम् अकरोत्। प्रधानमन्त्रिणा
नरेन्द्रमोदी इत्यनेन उक्तं यत्, प्रचण्डवृष्टिं
भूस्खलनं च दृष्ट्वा दार्जिलिंग-नगरस्य
परिसरेषु च निकटतया निरीक्षणं क्रियते।
प्रधानमन्त्रिणा पीडितानां कृते सर्वा सम्भवा
साहाय्यस्य आश्वासनमपि दत्तम्।

भारतीयनौसेनायाः INS सह्याद्री मलेशियादेशस्य केमामन समुद्रतटं प्राप्तम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - भारतीयनौसेनायाः
स्वदेशविकसितं युद्धपोतं INS सह्याद्री
सम्प्रति मलेशियादेशस्य केमामन-
समुद्रतटम् अस्ति। रक्षामन्त्रालयेन उक्तं
यत् इदं युद्धपोतम् अस्मिन् मासे द्वितीये
दिने मलेशियादेशम् आगतः यत् द्वयोः
देशयोः सांस्कृतिकसम्बन्धानां,
समुद्रीयपरम्पराणां च अभिसन्धिः कृता।
भारत-मलेशिया-समुद्रीसहकार्यं सुदृढं
कर्तुं, नौसेनाद्वयस्य मध्ये समन्वयं
पोषयितुं, नौसैनिक-अभ्यासं कर्तुं च
अस्य युद्धपोतस्य उद्देश्यम् अस्ति। INS
सह्याद्री इति तृतीयं युद्धपोतं
क्षेपणास्त्ररक्षक्षमतायुक्तं वर्तते।

२०२५ तमस्य वर्षस्य विश्वपैरा एथलेटिक्स प्रतियोगितायां भारतेन आहत्य अष्टादशपदकानि प्राप्तानि

हिमसंस्कृतवार्ता: - डॉ. नरेन्द्रराणा
सिरमौरः। नवदेहल्यां २०२५ तमस्य
वर्षस्य विश्वपैरा-एथलेटिक्सप्रतियोगितायां
भारतेन त्रीणि पदकानि प्राप्तानि। भारतेन

आहत्य १८ पदकानि प्राप्तानि, येषु षट्
स्वर्णपदकानि, सप्त रजतपदकानि, पञ्च
कांस्यपदकानि च सन्ति। महिलाक्लबश्रो
एफ-५१ स्पर्धायां एकता भयान
रजतपदकं प्राप्तवती, पुरुषाणां शॉर्ट फुट
एफ-५७ स्पर्धायां सोमन राणा रजतपदकं
प्राप्तवान्, पुरुषाणां उच्चकूर्दन टी-६४
स्पर्धायां प्रवीणकुमारः कांस्यपदकं
प्राप्तवान्। अन्तिमपक्षे एकता १९.८०
मीटर् उत्तमं प्रदर्शनं कृत्वा महिलाक्लब-
क्षेपण-एफ-५१ स्पर्धायां रजतपदकं
प्राप्तवती। पुरुषाणां शॉर्ट फुट एफ-५७
स्पर्धायां सोमन राणा रजतपदकं प्राप्तवान्।
इराणस्य यासिन् खोसरावी स्वर्णपदकं
प्राप्तवान्, फिन्लैण्डदेशस्य तेइजो कुपिका
कांस्यपदकं प्राप्तवान्। पुरुषस्य
उच्चकूर्दनस्य टी-६४ स्पर्धायां
प्रवीणकुमारः कांस्यपदकं प्राप्तवान्।

HRTC BUS ACCIDENT - घनाहट्टी-समीपे बसयानस्य रोधिनी विफला, चालकस्य सजगतया यात्रिकाणां जीवनं रक्षितम्

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

शिमलायाः घनाहट्टी-क्षेत्रस्य समीपे एचआरटीसी-बसयानस्य रोधिनी-विफलतायाः कारणेन नियन्त्रणं त्यक्तम् । बसयाने स्थिताः ३४ यात्रिकाः स्तब्धाः अभवन् । चालकः सजगतया कार्यं कुर्वन् अप्रशस्तमार्गे विमुखः भूत्वा स्तम्भे दुर्घटनाम् अकरोत्, येन महती दुर्घटना निवारिता । सर्वे यात्रिकाः पूर्णतया सुरक्षिताः सन्ति।

सूचनानुसारं रविवासरे प्रातः १०:४५ वादनस्य समीपे एषा घटना अभवत्। शिमलातः धर्मशालानगरं प्रति गच्छति हिमाचलपथपरिवहननिगमस्य बसयानं घनाहट्टीतः किञ्चित् दूरम् एव प्राप्तम्। अवतरणमार्गे चालकः यदा रोधिनी स्थापितवान् तदा सः अनुभूतवान् यत् बसयानस्य रोधिनी

विफला भवत् । ततः सः समीपस्थान् यात्रिकान् सूचितवान्, शान्तं भवितुं च आग्रहं कृतवान् । घनाहट्टीक्षेत्रस्य काण्डाकारागारस्य वृत्तात् पूर्वं चालकः अप्रशस्तमार्गं दृष्ट्वा स्तम्भे भ्रामयित्वा बसयानं स्थगितवान् ।

दुर्घटनायां बसयानस्य महती क्षतिः अभवत् । एकः शाला अपि क्षतिग्रस्ता अभवत् । वर्षायाः कारणात् मार्गे कोऽपि उपस्थितः नासीत् । दुर्घटनाविषये सूचनां प्राप्य धामीचौकीतः पुलिसदलेन घटनास्थले आगत्य विषयस्य अन्वेषणं आरब्धवान् । परन्तु तावत्पर्यन्तं अधिकांशः यात्रिकाः अन्येन बसयानेन स्वगन्तव्यस्थानं प्रति प्रस्थिताः आसन् । उपस्थितानां केषाञ्चन यात्रिकाणां वक्तव्यं पुलिसैः अभिलेखितम्। बसयानस्य यांत्रिकपरीक्षा अपि कृता, यस्मिन् ब्रेकविफलता ज्ञाता ।

प्रबन्धनस्य अन्वेषणादेशः

एचआरटीसी-प्रबन्धनेन दुर्घटनायाः सूचनां प्राप्य दुर्घटनाकारणस्य अन्वेषणमपि आरब्धम् । शिमला जिलाधिकारी देवसेन नेगी इत्यनेन उक्तं यत् दुर्घटनायाः कारणस्य अन्वेषणार्थं आदेशः कृताः सन्ति।

हिमाचलप्रदेशकाङ्ग्रेससमित्या "वोट चोर, गड्डीछोड" इति हस्ताक्षर-अभियानम् अपि प्रारब्धम्

हिमसंस्कृतवार्ता:।

अखिलभारतीयकाङ्ग्रेससमित्याः आह्वानस्य अनन्तरं हिमाचलप्रदेशकाङ्ग्रेससमित्या "वोट चोर, गड्डीछोड" इति हस्ताक्षर-अभियानम् अपि प्रारब्धम् अस्ति । मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंह सुखु, उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्रिहोत्री, राज्यकाङ्ग्रेसस्य अध्यक्ष प्रतिभासिंहः च शनिवासरे काङ्ग्रेसकार्यालयात् राजीवभवनतः अभियानस्य आरम्भं कृतवन्तः। मुख्यमन्त्री सुखुः प्रथमहस्ताक्षरं योगदानं दत्तवान् । आगामिषु १५ दिवसेषु काङ्ग्रेसपक्षः सम्पूर्णं राज्ये हस्ताक्षराणि संग्रहयिष्यति। अस्य अभियानस्य संयोजकः उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्रिहोत्री नियुक्तः, सर्वेषु मण्डलेषु विधायकाः मन्त्रिणः च नियुक्ताः सन्ति । शनिवासरे हिमाचलप्रदेशकाङ्ग्रेसप्रभारी रजनीपाटिलेन दिल्लीतः दलस्य आभासी सभा कृता। काङ्ग्रेसस्य पञ्च अपि अग्रभागीयसङ्गठनानि सम्मिलिताः भविष्यन्ति, पूर्वजिल्ला-खण्डाध्यक्षाः अपि तस्य भागाः भविष्यन्ति इति निर्णयः कृतः । अभियानस्य प्रतिवेदनं दलस्य उच्चकमाण्डाय प्रेषितं भविष्यति। राज्यकाङ्ग्रेसस्य अध्यक्ष प्रतिभासिंहेन उक्तं यत् राज्ये भाजपाविरुद्धं "वोट चोर, गड्डी छोड़" इति हस्ताक्षर-अभियानं सफलतया सम्पन्नं भविष्यति।

जयरामठाकुरस्य सर्वकारस्योपरि वाक्प्रहारः सुखसर्वकारस्य दृष्टिः अभिप्रायः च दोषपूर्णाः सन्ति, केन्द्रसर्वकारात् प्राप्तानि कोटिरूप्यकाणि व्ययितुं असफलाः

हिमसंस्कृतवार्ता: - मण्डी। पूर्वमुख्यमन्त्री विपक्षनेता च जयरामठाकुरः सुखसर्वकारेण केन्द्रसर्वकाराद् आवंटितानां कोटिरूप्यकाणां उपयोगं कृत्वा प्रत्यागन्तुं असफलः इति आरोपं कृतवान्। सः आरोपितवान् यत् राज्यसर्वकारस्य दृष्टिः अभिप्रायः च दोषपूर्णाः सन्ति, यस्य परिणामेण राज्यस्य जनानां कृते अभिप्रेतस्य धनस्य सम्यक् उपयोगः न भवति, यदा तु सर्वकारः प्रतिदिनं केन्द्रसर्वकारः हिमाचलस्य कृते धनं न प्रददाति इति आरोपं करोति। जयरामठाकुरेण उक्तं यत् केन्द्रसर्वकारेण २०२४-२५ वित्तवर्षस्य कृते हिमाचलस्य कृते विभिन्नस्वास्थ्यविभागयोजनानां कृते ₹९५४ कोटिरूप्यकाणि आवंटितानि, परन्तु सुखसर्वकारः एतस्याः राशेः अर्धं अपि व्ययम् नाकरोत्।

केन्द्रेण प्रेषितं धनम् अपि व्यययेत् मुख्यमन्त्री केन्द्रीयस्वास्थ्य-परिवार-कल्याण-मन्त्री-भाजपा-राष्ट्रीय-अध्यक्षस्य हिमाचल-प्रदेश-भ्रमणस्य उल्लेखं कुर्वन् जयराम-ठाकुरः अवदत् यत् तेन मातृ-बाल-संरक्षण-योजनायाः कृते ₹123 कोटि-रूप्यकाणि आवंटितानि, मुख्यमन्त्री च केन्द्रेण प्रेषितं धनं व्यययितुं आग्रहं कृतवान् अधुना केन्द्रसर्वकारेण २०२५-२६ वित्तीयवर्षस्य स्वास्थ्यविभागाय ₹१,०५० कोटिरूप्यकाणां अनुमोदनं कृतम् अस्ति । जयरामठाकुरः आशङ्कां प्रकटितवान् यत्, पूर्वप्रदर्शनं दृष्ट्वा अस्मिन् वर्षे सर्वकारः बजटं व्ययितुं असमर्थः भविष्यति।

मुख्यमन्त्री प्रतिज्ञां पालितवान्, राज्यसर्वकारः पाङ्गीक्षेत्रे प्राकृतिकरूपेण उत्पादितयवानां क्रयणं करिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। मुख्यमन्त्रिणः सुखविन्दरसिंहसुखोः चम्बामण्डलस्य पाङ्गीक्षेत्रस्य जनेभ्यः कृतं वचनं शीघ्रमेव पूर्णं भविष्यति। राज्यसर्वकारः प्राकृतिककृषेः प्रोत्साहनं कृत्वा पाङ्गीनगरे प्राकृतिकरूपेण उत्पादितानां यवानां क्रयणं अक्टोबर्-मासस्य ८ दिनाङ्कात् करिष्यति। राज्यसर्वकारेण यवस्य न्यूनतमं समर्थनमूल्यं ₹60 प्रतिकिलोग्रामं निर्धारितम् अस्ति। पाङ्गी-क्षेत्रस्य दूरस्थे प्रदेशे एतादृशं प्रथमं सर्वकारसमर्थितं क्रयण-अभियानं प्रचलति । स्थानीयकृषकाः अपि अस्य विषये अतीव उत्साहिताः सन्ति ।

राज्यसर्वकारस्य प्रवक्ता कृषिविभागेन सर्वाः क्रयणसज्जताः सम्पन्नाः इति उक्तवान्। एतावता उपत्यकायाः, सेचु, सुराल, किलाड, साच इत्यत्र पञ्च क्रयणकेन्द्राणि स्थापितानि सन्ति । अस्याः योजनायाः लाभाय पाङ्गीक्षेत्रस्य अशीतिः कृषकाः विभागे पञ्जीकरणं कृतवन्तः। प्राकृतिककृषेः प्रवर्धनं राज्यसर्वकारस्य प्राथमिकता अस्ति, प्राकृतिकरूपेण उत्पादितस्य गोधूमस्य क्रयणं च सम्पूर्णं राज्ये सम्पन्नम् अस्ति । २२ क्रयणकेन्द्रेषु ८३८ कृषकेभ्यः कुलम् २,१२३.५८७ क्विण्टल

गोधूमस्य क्रयणं कृतम् अस्ति । गोधूमः पिष्टं दलियां च कृत्वा "हिम्-भोग" इति ब्राण्ड्-अन्तर्गतं विक्रीयते ।

कृषकाणां उत्पादनस्य कृते ₹1.27 कोटिरूप्यकाणि दत्तानि सन्ति। तदतिरिक्तं परिवहनसहाय्यतारूपेण ₹४.१५ लक्षरूप्यकाणां भुक्तिः कृता अस्ति । प्रवक्ता अवदत् यत् राज्यसर्वकारः विभिन्नसस्यानां न्यूनतमसमर्थनमूल्यानि निर्धारयित्वा प्राकृतिकरूपेण उत्पादितानां उत्पादनानां प्रचारार्थं प्रतिबद्धः अस्ति। अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं गोधूमस्य न्यूनतमसमर्थनमूल्यानि ₹६० प्रतिकिलोग्रामं, मक्कायाः कृते ₹४०, अपक्व-हरिद्रायायाः कृते ₹९०, यवस्य कृते ₹६० प्रतिकिलोग्रामं च निर्धारितम् अस्ति एष उपक्रमः न केवलं उपभोक्तृभ्यः रसायनरहितं उत्पादनं प्रददाति अपितु प्राकृतिककृषेः अभ्यासं कुर्वन्तः कृषकाः स्वस्य उत्पादानाम् उत्तमं मूल्यं प्राप्नुवन्ति इति सुनिश्चितं करोति।सुखविन्दरसिंहसुखोः इत्यनेन उक्तं यत् राज्यसर्वकारः ग्रामीणार्थव्यवस्थां सुदृढं कर्तुं, प्रत्यक्षतया ग्रामजनानां हस्ते धनं स्थानान्तरयितुं च प्रतिबद्धः अस्ति। एतत् लक्ष्यं प्राप्तुं सर्वकारेण सोलनमण्डलस्य अर्कीविधानसभाक्षेत्रे दुग्धप्रोत्साहनयोजना परिवहनसहाय्यतारूपेण च इति द्वौ नूतनौ उपक्रमौ आरब्धौ दुग्धप्रोत्साहनयोजनायाः अन्तर्गतं पञ्जीकृतदुग्धसहकारीभिः सह सम्बद्धानां कृषकाणां कृते ३ रूप्यकाणि प्रतिसेटकं तथा च परिवहनसहाय्यतारूपेण अन्तर्गतं निजीदुग्धसहकारीसंस्थाभ्यः अपिदुग्धसङ्ग्रहाय परिवहनाय त्रिरूप्यकाणि प्रतिसेटकं आर्थिकसहायता प्रदास्यते।

लोकतन्त्रे शैक्षिकनिर्णयेषु शिक्षकसङ्घटनानाम् अभिभावकानां च कियत् सहमतिः भवति ? - डॉ. अमनदीप शर्मा

डॉ.अमनदीप शर्मा
प्रदेश महासचिव

हिमाचल राजकीय संस्कृत शिक्षक परिषद्

धर्मशाला । भारतं लोकतान्त्रिकदेशः अस्ति, राष्ट्रव्यापिरूपेण प्रत्येकस्मिन् राजनैतिक-आर्थिक-शैक्षिक-सांस्कृतिक-क्रियाकलापे लोकतन्त्रस्य दृश्यानि प्रायः दृश्यन्ते । इदानीं लोकतान्त्रिकसर्वकाराः प्रायः एतादृशान् निर्णयान् कुर्वन्ति येषां जनानां याचनया सह किमपि सम्बन्धः नास्ति । प्रायः लोकतान्त्रिकव्यवस्थायाः माध्यमेन निर्वाचिताः प्रतिनिधिः अपि राजतन्त्रेण बाध्यः भवति । कस्यापि निर्णयस्य गहनविचारः, चर्चा च लाभार्थिभिः सह करणीयः, न तु सेवाप्रदातृभिः सह । जनसमूहः स्वकामनानुसारं सर्वकारं चालयितुं सशक्तं कर्तुं सर्वकारप्रतिनिधिं निर्वाचयति । तथापि समाजे प्रायः तस्य विपरीतमेव लक्ष्यते । एकम् उदाहरणं हिमाचलप्रदेशसर्वकारेण अद्यतननिर्णयः यत् केचन विद्यालयाः सीबीएसई-व्यवस्थायाः अन्तर्गतं आनेतुं शक्नुवन्ति, अपरं उदाहरणं तु

षष्ठतः १२ कक्षापर्यन्तं विद्यालयेषु आङ्ग्लमाध्यमस्य पाठ्यक्रमः इति । एतयोः निर्णययोः पूर्वं जनमतं न प्राप्तम् इति भासते । एते निर्णयाः शीर्षाधिकारिभिः सह चर्चायाः आधारेण भवन्ति इति भासते । शिक्षापरिष्कारः अवश्यमेव सर्वकाराणां दायित्वं भवितुमर्हति, परन्तु राज्यस्य भौगोलिकस्थितिः, शिक्षाक्षेत्रे अत्यधिकराजनैतिकहस्तक्षेपं च दृष्ट्वा एतादृशाः कारकाः शिक्षापरिष्कारस्य दिशि बाधां न कुर्वन्ति? अद्यत्वे अपि हिमाचलप्रदेशस्य सुदूरक्षेत्रेषु विद्यालयेषु संसाधनानाम्, शिक्षकानां च अभावः अस्ति । एतस्मिन्नन्तरे छात्राः गृहात् भाषाम् आनयन्ति, हिन्दीभाषिणां राज्ये प्रायः सर्वे छात्राः हिन्दीभाषायां सुविदिताः सन्ति । किं तेषां स्वभाषायां शिक्षणस्य अवसरः न भवेत् ? सर्वकारेः विभागैः च विचारणीयं यत् षष्ठात् द्वादशश्रेणीपर्यन्तं एकां भाषां पाठयितुम् अस्माकं लक्ष्यम् अथवा छात्रेभ्यः विभिन्नविषयेषु ज्ञानं प्रदानमस्ति? यदि हिमाचलप्रदेशसदृशस्य राज्यस्य स्वभाषासंस्कृतौ पठनलेखनस्य अधिकारः न दीयते तर्हि आङ्ग्लशासने एव स्थितिः सम्यक् आसीत् । यस्य कृते स्वातन्त्र्यं अनावश्यकं दृश्यते । बहुभाषाणां शिक्षणं छात्राणां कृते अवश्यमेव लाभप्रदं भवितुम् अर्हति, परन्तु भाषायाः पाठ्यक्रमरूपेण आरोपणं कियत् उचितम्? यस्मिन् समाजे मातापितरः पूर्वमेव हिन्दीभाषां जानन्ति, तस्मिन् समाजे सर्वकारः विभागाः च स्वसन्ततिषु आङ्ग्लभाषायां सम्पूर्णं पाठ्यक्रमं आरोपयित्वा नूतनं शिक्षणसंस्कृतिं प्रवर्धयन्ति । यदि आङ्ग्लभाषायाः प्रति सर्वकारस्य प्रेमाधिक्यम् एतावत् प्रबलम् अस्ति तर्हि विद्यालयेषु

आङ्ग्लभाषायाः अतिरिक्तपाठ्यक्रमस्य व्यवस्था किमर्थं न क्रियते? अद्यतने राष्ट्रियमूल्यांकने राज्ये छात्राः आङ्ग्लभाषायां दुर्बलाः इति ज्ञातम् । यदि एकस्याः भाषायां छात्रस्य दुर्बलता सम्पूर्णपाठ्यक्रमस्य भागः भवति तर्हि अन्यविषयेषु तेषां अभिव्यक्तिक्षमतायां बाधां जनयिष्यति इति निःसंदेहम् । इदमपि विचारणीयं यत् प्रत्येकं छात्रस्य स्वकीयः शिक्षणस्तरः भवति, विद्यालयात् परं प्रत्येकं छात्रः विविधसामाजिकवृत्तिषु प्रविशति, यत्र भाषायाः अपेक्षया ज्ञानस्य महत्त्वं अधिकं भवति अतः अस्माभिः स्वज्ञानलक्ष्यात् व्यभिचार्य भाषां लक्ष्यं न कर्तव्यम् । भाषा साधनम् अस्ति, न तु साध्यम्, अतः शिक्षाव्यवस्था छात्राणां अन्त्यपर्यन्तं सुलभप्रवेशं सुनिश्चित्य केन्द्रीक्रियताम् । हिमाचलप्रदेशे लोकतान्त्रिकरूपेण निर्वाचितानि शिक्षकसङ्घटनानि असंख्यानि सन्ति, परन्तु एतादृशनिर्णयेषु सर्वकारः विभागः वा तैः सह परामर्शं करोति वा ? अपि च वर्षे चतुःपञ्चवारं विस्तृताः शिक्षासंवादकार्यक्रमाः भवन्ति । एतादृशनिर्णयस्य पूर्वं मातापितृभिः सह परामर्शः क्रियते वा ? यदि न तर्हि एतादृशाः निर्णयाः लोकतान्त्रिकरूपेण अवश्यमेव न मन्यन्ते । एतत् सर्वकारस्य जनप्रतिनिधिभिः सम्बोधनीयम् । राज्यस्य विद्यालयेषु छात्रजनसंख्यायाः न्यूनता अवश्यमेव चिन्ताजनकः विषयः अस्ति, परन्तु अस्य अन्यानि बहूनि कारणानि सन्ति, येषां परिशीलनं सम्यक् शोधं समितिना कर्तव्यम् । कारणानि अन्वेष्टव्यानि यत् सहस्राणि कोटिरुप्यकाणि व्ययितानि अपि सर्वकारीयविद्यालयेषु छात्रजनसंख्यायाः न्यूनता किमर्थं वर्तते

नारदभक्तिसूत्रम्- २

अथ ईश्वरे विश्वसतः भक्तीच्छोः मनुष्यस्य भक्तिप्राप्तये भक्तिस्वरूपं व्याख्यास्यामः इति विषयप्रयोजनप्रतिज्ञा।

भक्तिस्वरूपम्-

ईश्वरे परमं प्रेम इति भक्तेः स्वरूपम् । सा अमृतस्वरूपा अपि यतः सा जन्ममरणयोः चक्रम् अतीत्य तिष्ठति । तां भक्तिं लब्ध्वा मनुष्यः सिद्धः भवति, मृत्युरहितः भवति, तृप्तश्च भवति । भक्तिलाभादनन्तरं सः किञ्चिदपि न वाञ्छति, किमपि नैव शोचति, न कस्यापि द्वेषं करोति, न जगद्वस्तुषु रमते, न तेषां प्राप्तये उत्साही वा भवति । भक्तिलाभेन सः मत्तः, स्तब्धः, आत्मारामश्च भवति । सा भक्तिः सर्वाभ्यः कामनाभ्यः मुक्ता अस्ति यतः तत्र निरोधः नाम कामनाजन्यलोकवेदव्यापाराणां संन्यासः भवति । भक्त्या ईश्वरे अनन्यता तथा च तद्विरोधिषु कर्मसु उदासीनता अस्ति । ईश्वरं विहाय अन्याश्रयत्यागः अनन्यता । भक्तस्य लोके तथा वेदे ईश्वरानुकूलम् आचरणं तद्विरोधिषु कर्मसु उदासीनता च विद्यते । तर्हि शास्त्रीयाचरणं त्यक्तव्यं किम्? ईश्वरे भक्तेः स्थिरीकरणादनन्तरं पतनं मा भवतु इत्यर्थं शास्त्रीयम् आचरणं भवतु । लोकव्यवहाराचरणं चावश्यकतानुसारम् । यावच्छरीरं भोजनादिकर्माणि अपि यथावत् भवन्तु ।

-अभिजित् तोडकरः

पति- पत्न्योः मध्ये हास- परिहासम्

वार्तालापं करोति
पतिः = अहं त्रिचत्वारणां दिवसानां नंतरम् आगमिष्यामि।
माता - किमर्थम्?
पृष्ठतः स्थित्वा संकटस्य विषये अनभिज्ञः पतिः
पतिः - पत्नीं "माँ क़ाली" इत्यस्याः भूमिका मिलति स्म। अहं अपि तस्याः भूमिकायां सहायं करिष्यामि!
माता - कथम्?
पतिः = यदि अहं तस्याः पुरतः मञ्चस्य उपरि उपस्थितं भविष्यामि, तर्हि मां द्रष्टुं सा सम्यक् रूपेण "माँ क़ाली" इत्यस्याः भूमिका कर्तुं शक्यति।
मातरं दूरवाणीं कृत्वा तया सह पत्नी

बालकानां मुखेषु स्मितहास्यम् आनेतुम् आरब्धानां कटकमण्डलस्य ३४८ शिशुवाटिका विद्यालयेषु अद्यापि परिचारिकाणां नियुक्तिः न प्राप्ता

हिमसंस्कृतवार्ताः, शास्त्री अधरः, उत्कलप्रदेशः। पञ्च मासाः व्यतीताः; तत्र परिचारिका शिक्षकः वा नास्ति। बालाः प्राथमिकविद्यालयेषु सुधाखण्डस्पर्शात् पूर्वं विद्यालयम् आगमिष्यन्ति। 'शिशु वाटिका' इत्यस्य आरम्भः क्रीडा, छायाचित्राणि इत्यादीनां माध्यमेन शिक्षादानोद्देश्येन अभवत्। गत-एप्रिल-मासात् आरभ्य कटक-मण्डलस्य राज्यस्य च प्रत्येकस्मिन् प्राथमिकविद्यालये एषा परियोजना आरब्धा। परन्तु ५ मासानां अनन्तरम् अपि 'शिशु-वाटिका'-मध्ये कस्मिन् अपि बाल-संरक्षण-कर्मचारिणः नियुक्तः नास्ति। अपि च, एकः अपि

प्रशिक्षितः शिक्षकः नियुक्तः नास्ति। फलतः बालपालकानां, शिक्षकाणां च अभावात् एताः 'शिशुवाटिकाः' निष्क्रियतां प्राप्नुवन्त्यः। बालकानां मुखेषु स्मितहास्यम् आनेतुम् आरब्धानां कटकमण्डलस्य ३४८ विद्यालयानां अद्यापि नियुक्तिः न प्राप्ता। आङ्ग्लमाध्यमस्वरूपेण अध्ययनं कुर्वन्तः बालकाः प्रथमश्रेण्यां प्रवेशात् पूर्वं प्रायः द्वौ त्रयः वर्षाणि यावत् शिक्षां प्राप्नुवन्ति। अस्यां शिक्षायां बालकानां पठनं न तु क्रीडाः, कथाः, गीतानि इत्यादीनि पाठ्यन्ते।

एतेन माध्यमेन पठनस्य अधिकं महत्त्वं दीयते। एतेषां साधनानां माध्यमेन बालकानां पठनस्य परिचयः भवति। ओडिआबालाः प्रथमश्रेणीतः एव प्रत्यक्षतया पठितुं आरभन्ते। अपरपक्षे अधुना प्राथमिकशिक्षायाः आरम्भस्य आयुः सीमा ७ वर्षाणि यावत् वर्धिता अस्ति। फलतः ५ तः ६ वर्षाणि यावत् आयुषः बालकाः शिक्षया सह स्थापयितुं प्रथमश्रेण्याः पूर्वं 'शिशुवाटिका' इत्यस्य आरम्भस्य योजना कृता अस्ति। केन्द्रसर्वकारेण अस्मिन् विषये औपचारिकसूचना प्रदत्ता। प्रत्येकस्मिन् विद्यालये एषा शिशुवाटिका उद्घाटिता भविष्यति इति निर्णयः अभवत्।

मुख्यनिर्वाचनायुक्तः ज्ञानेशकुमारः आगामिविधानसभानिर्वाचनात् पूर्वं बूथस्तरीयानाम् अधिकारिणां प्रशंसाम् अकरोत्

हिमसंस्कृतवार्ताः। मुख्यनिर्वाचनायुक्तः ज्ञानेशकुमारः आगामिविधानसभानिर्वाचनात् पूर्वं मतदातासूचीनां विशेषसंघनपुनरीक्षणं समये सूक्ष्मतया निरीक्षणं कृतवन्तानां बिहारस्य १०,००० तः अधिकानां बूथस्तरीयानाम् अधिकारिणां प्रशंसाम् अकरोत्। निर्वाचनसज्जतायाः द्विदिनसमीक्षायाः अनन्तरं पत्रकारसम्मेलने वदन् कुमारमहोदयः मतदातासूचिकायाः सूक्ष्मतया परिष्कारं कर्तुं बूथस्तरीयानाम् अधिकारिणां भूमिकायाः प्रशंसाम् अकरोत्, तेषां प्रयत्नाः अनुकरणीयाः इति उक्तवान्, अन्यराज्यानां कृते च मानदण्डं निर्धारयति। मुख्यनिर्वाचायुक्तेन मतदानप्रक्रियायाः सुव्यवस्थीकरणाय

निर्वाचायोगेन प्रवर्तितानां १७ नूतनानां उपायानां विषये अपि प्रकाशितम्। एतेषु केचन बिहारे पूर्वमेव स्थापिताः सन्ति, अन्ये तु अन्येषु निर्वाचनेषु कार्यान्विताः भविष्यन्ति। मुख्यपरिवर्तनेषु १५ दिवसेषु मतदातापरिचयपत्रस्य शीघ्रवितरणं, बूथस्य आकारस्य सीमा, अभ्यर्थीनां स्तम्भानां कृते शिथिलनियमाः च सन्ति। नूतनव्यवस्थानुसारं प्रतिबूथं १२०० तः अधिकाः मतदातारः न भविष्यन्ति।

प्रथमवारं निर्वाचनपञ्जीकरणपदाधिकारिणां (ईआरओ) मानदस्य आरम्भः कृतः, बूथस्तरीयानाम् अधिकारिणां कृते वर्धितं पारिश्रमिकं प्राप्स्यति। मतदानकेन्द्राणां समीपे नूतनसौविध्यानुगुणं मतदातारः मतदानकाले स्वस्य दूरभाषं निक्षेपयितुं शक्नुवन्ति। अपि च, एकस्थानीयः डिजिटलमञ्चः निर्वाचनोत्तरसेवाः द्रुततरं प्रदास्यति, यत्र मासानां स्थाने दिवसेषु एव डिजिटलसूचकाङ्कपत्राणि उपलब्धन्ते। कुमारः बूथस्तरीयानाम् अधिकारिणां समर्पणार्थं धन्यवादं दत्तवान् यत् तेषां कार्येण न केवलं बिहारस्य लाभः अभवत् अपितु सम्पूर्णे भारते भविष्ये निर्वाचनसुधारस्य कृते अपि सशक्तं उदाहरणं स्थापितम्।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी इत्यनेन हाग्रामा मोहिलारी इत्ययं शपथग्रहणं कर्तुम् अभिनन्दनं कृतम्

प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी इत्यनेन हाग्रामा मोहिलारी इत्ययं बोडोलैण्ड् प्रादेशिकपरिषदः मुख्यकार्यकारीसदस्यत्वेन शपथग्रहणं कर्तुम् अभिनन्दनं कृतम्। सामाजिकमाध्यमेषु एकस्मिन्

अद्यतनः 'अध्येता' इत्यस्य वार्ता-संवादः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने 'अध्येता' इत्यस्य वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।

काव्या- नमस्ते नन्दिनी।

नन्दिनी- अद्यतनीं वार्तां श्रुणुमः। प्रथमं वार्ता चेक-गणराज्यात् आगच्छति। तत्र आन्द्रेय-बाबिशः निर्वाचनं जितवान् अस्ति। सः एकल-दलीय-सर्वकारं स्थापयितुम् इच्छति।

काव्या- राजनीतिः सर्वदा अस्थिरा भवति। इदानीम् अपरा वार्ता। शिकागो-नगरं एकः अमेरिकीयः अभिकर्ता एकां महिलां गोलिकाभिः प्रहृतवान् अस्ति। न्यायालयस्य सैन्य-आदेश-स्तम्भनानन्तरम् इदं वृत्तम्।

नन्दिनी- अहो, हिंसायाः दुःखदं वृत्तम्। स्वास्थ्यविषये एका वार्ता अस्ति। द्विदक्षुलेन्य-मधुवस्य उपस्थितेः कारणात् भारत-राज्यानि 'कोल्डिफ्' नामकं कास-औषधं प्रतिबन्धितवन्ति सन्ति।

काव्या- जनानां स्वास्थ्यं सर्वोपरि। अधुना प्रकृतिविषयिणी वार्ता। भारतीय-मौसम-विज्ञान-विभागः महाराष्ट्र-राज्ये शक्ति-नामकस्य चक्रवातस्य कारणात् अतिवृष्टेः सूचनां दत्तवान् अस्ति। गुजरात-राज्ये तु न्यूनः प्रभावः कथितः।

नन्दिनी- प्रकृतिः कदाचित् रौद्ररूपं धरति। सर्वे सुरक्षिताः तिष्ठन्तु इति प्रार्थयामहे। अद्यतनः वार्ता-कार्यक्रमः एतावान् एव। श्वः पुनः मिलिष्यामः। धन्यवादः।

ईदर-धीरजः, हैदराबादः

सन्देशमध्ये प्रधानमन्त्रिणा तस्य दलस्य च कार्यकालस्य शुभकामना कृता। मोदीमहोदयः अवदत् यत् सः असमसर्वकारः च परिषदः समर्थनं निरन्तरं करिष्यन्ति तथा च महान् बोडोफा उपेन्द्रनाथब्रह्मस्य दृष्टिः साकारं कर्तुं तस्य सर्वतोमुखी विकासं च सुनिश्चित्य सामूहिकरूपेण कार्यं करिष्यन्ति।